

**UŽ ZASE
NEZAPADÁM.**

DAVID KOŠŤÁK PODLE FRANCISE
SCOTTA FITZGERALDA

PODIVUHODNÝ
PŘÍPAD
BENJAMINA BUTTONA

REŽIE
DIVADELNÍ ADAPTACE
DRAMATURGIE
SCÉNA A KOSTÝMY
HUDBA
CHOREOGRAFIE
KOREPETICE
MASKY

PETR HAŠEK
DAVID KOŠŤÁK
LENKA VEVERKOVÁ
JITKA NEJEDLÁ
DAVID HLAVÁČ
KAMILA MOTTLOVÁ
DAVID HLAVÁČ, JANA VYCHODILOVÁ
BLANKA VÁVROVÁ

OBSAZENÍ

DANA BATULKOVÁ
HANUŠ BOR
TOMÁŠ DALECKÝ
VOJTĚCH FRANCŮ
RADIM KALVODA
BLANKA VÁVROVÁ

HOLIČ/SMRT

INSPICE
NÁPOVĚDA

TOMÁŠ SLAVÍK
VERONIKA KOUDELKOVÁ

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažer provozu Zbyněk Simčišín. Zvuk Ondřej Sýkora a Jakub Martiňák. Světla Marek Sucharda a Filip Jukl. Technika pod vedením jevištního mistra Lud'ka Blažka. Rekvizity Iveta Havlová a Michal Hakl. Garderoba Věra Chalupová a Jana Kohoutová. Maskérna Kristýna Koryntová a Nina Jirasová. Výroba dekorace Petr Vaňáč - CENTRUM REKLAMY. Kostýmy vyrobila krejčovna Městských divadel pražských pod vedením Evy Duškové. Fotograf inscenace Patrik Borecký.

FRANCIS SCOTT FITZGERALD

FRANCIS SCOTT KEY FITZGERALD PATŘÍ MEZI NEJVÝZNAMNĚJŠÍ SPISOVATELE TZV. ZTRACENÉ GENERACE A JAZZOVÉHO VĚKU. NAPSAL ČTYŘI ROMÁNY: *NA PRAHU RÁJE, KRÁSNÍ A PROKLETÍ, VELKÝ GATSBY A NĚŽNÁ JE NOC. PÁTÝ, NEDOKONČENÝ ROMÁN POSLEDNÍ MAGNÁT BYL VYDÁN POSMRTNĚ. JE AUTOREM VÍCE NEŽ 160 POVÍDEK. JEHO DÍLA BYLA MNOHOKRÁT ZFILMOVÁNA.*

POČÁTKY A FORMOVÁNÍ ŽIVOTNÍCH HODNOT

Fitzgerald se narodil roku 1896 ve městě St. Paul v Minnesotě. Jeho matka pocházela z rodiny zámožných irských imigrantů, zatímco z otcovy strany zdědil (jak s oblibou tvrdil) „původ“ – byl příbuzným autora americké národní hymny Francise Scotta Keye, podle něhož dostal jméno. Na počátku 20. století jeho otec přišel o práci a rodina se ocitla ve finanční tísní. Tento společenský pád Fitzgerald vnímal velmi intenzivně a právě zde se zrodila jeho celoživotní touha po bohatství a slávě, která se později stala ústředním motivem i pro jeho literární hrdiny. Na Princetonské univerzitě, kam v roce 1913 nastoupil, akademicky nevyníkal, zato se aktivně zapojoval do literárního a divadelního života. Během studií si poprvé uvědomil propastné rozdíly mezi sebou a svými bohatými spolužáky a nedařilo se mu najít si opravdové přátele.

VOJENSKÁ SLUŽBA A OSUDOVÉ SETKÁNÍ

Po vstupu USA do války v roce 1917 byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Mnoho mladých Američanů se dobrovolně hlásilo do služby, mezi nimi byl i jednadvacetiletý Fitzgerald. Válčení ho příliš nezajímalo, lálak ho spíše společenský status vojenského důstojníka. Volné chvíle věnoval psaní svého prvního románu. Během vojenské služby postupně prošel několika výcvikovými tábory, zdaleka nejdůležitější se pro něj stal ten třetí. Nacházel se nedaleko Montgomery, kde na jedné slavnosti v roce 1918 potkal svou osudovou lásku. Čerstvě osmnáctiletá Zelda Sayreová zosobňovala novou generaci mladých žen: nosila krátké sukně, chlapecky střižené vlasy a ignorovala tradiční konvence. Pocházela ale z vážené rodiny – její otec byl soudcem nejvyššího soudu, a proto si Zelda nemohla dovolit provdat se za mladíka bez společenského postavení a finanční jistoty. „Nezajištěný umělec“ Fitzgerald měl proto jasný plán: přepsat svůj román, vydat ho, zbohatnout a přesvědčit Zeldu, že je ten pravý.

CESTA ZA LITERÁRNÍM ÚSPĚCHEM A LÁSKOU

Po válce odjel do New Yorku s nadějí, že se uchytí jako reportér, ale nakonec se musel spokojit s místem v reklamní agentuře. Po nocích usilovně pracoval na své knize a snažil se prorazit krátkými povídkami, které zatím bez úspěchu nabízel různým časopisům. Bez Zeldy pro Fitzgeralda život ztratil smysl a propadl alkoholu. V jedné ze střízlivých chvil se odstěhoval zpátky k rodičům, aby svůj román v klidu dokončil. Přepracované dílo mělo u vydavatelství úspěch, a on tak v roce 1920 publikoval svou první knihu *Na prahu ráje*, z níž se stal bestseller. Ještě téhož roku pak *Saturday Evening Post* otiskl jeho první povídku. Fitzgerald byl v té době neuvěřitelně aktivní – psal další a další povídky, aby vydělal peníze a získal si srdce Zeldy. A to se podařilo. Týden po vydání románu se vzali a v roce 1921 se jim narodila jejich jediná dcera Frances, které říkali *Scottie*.

JAZZOVÝ VĚK A AMERICKÝ SEN

Ve 20. a 30. letech byl Fitzgerald známý nejen jako spisovatel, ale i jako celebrita, jejíž životní styl tuto dobu symbolizoval. Jižanská Zelda v New Yorku působila jako bytost z jiného světa. Okouzlující, vtipná a excentrická žena k sobě

ZELDINY LITERÁRNÍ AMBICE A ŠPATNÝ PSYCHICKÝ STAV

V této době se Zelda poprvé pokusila o vlastní literární tvorbu. Psala povídky, které (aby se zvýšila jejich prodejní hodnota) většinou vycházely pod jménem obou manželů. Často však byly publikovány pouze pod Fitzgeraldovým jménem. Toto období bylo pro Zeldu nejnáročnější, jak fyzicky, tak psychicky. Po několika potrazech a komplikované operaci slepého střeva už nemohla znovu otěhotnět. Z mladé výstřední dívky se postupně stala vyčerpaná a labilní žena. V roce 1930 byla poprvé hospitalizována a během následujících let vystřídala několik psychiatrických léčeben. Až na krátkou dobu po prvním propuštění už většinu života strávila bez Fitzgeraldovy přítomnosti. V únoru 1932 se její stav znovu zhoršil a byla převezena do sanatoria v Baltimoru, kde dokončila svůj jediný román *Věnujte mi valčík*. Když se to Fitzgerald dozvěděl, prosadil úpravy a odstranění diskreditujících pasáží a přiměl lékaře, aby Zeldě kvůli jejímu zdravotnímu stavu psaní zakázali.

HOLLYWOOD A POSLEDNÍ LÉTA

Fitzgerald odjel do Hollywoodu s nadějí, že se prosadí jako filmový scenárista, brzy ale zjistil, že tvorba scénářů se výrazně liší od psaní románů a povídek. Nedokázal se v tomto prostředí uchytit, přesto zůstal, částečně i kvůli vztahu s mladou herečkou Lois Moranovou. Po osmi letech usilovné práce a opakovaném přepisování nakonec vydal v roce 1934 čtvrtý román *Něžná je noc* silně inspirovaný zkušenostmi s jeho duševně nemocnou manželkou. Fitzgerald byl stále pod obrovským finančním tlakem. Kromě vysokých nákladů na Zeldinu léčbu musel financovat i prestižní vzdělání jejich dcery a zároveň bojoval se svou závislostí na alkoholu. Povídky už nepsal s takovou lehkostí jako dříve a honoráře za ně nestačily pokrýt narůstající dluhy. Situace dolehla i na Zeldu, která se několikrát pokusila o sebevraždu. Ačkoliv spolu manželé posledních roků netrávili, nikdy se oficiálně nerozvedli. Fitzgerald měl novou partnerku, bulvární reportérku Sheilah Grahamovou, se Zeldou si ale nepřetržitě dopisoval a finančně ji podporoval. V roce 1940 Fitzgerald zemřel na srdeční infarkt uprostřed práce na svém posledním románu. Kniha vyšla posmrtně v roce 1941 pod názvem *Poslední magnát*.



→ F. Scott Fitzgerald a Zelda v roce 1923;
FOTO: Alfred Cheney Johnston

neustále přitahovala pozornost. Manželé si žili svůj americký sen, utráceli velké množství peněz, chodili na večírky a často pili alkohol. Fitzgerald už nebyl „chudým mezi bohatými“, měl teď spoustu peněz, se kterými ale neuměl zacházet. Výdělký za sbírky povídek *Žáby a filozofové* a *Povídky jazzového věku* ani za druhý román *Krásní a prokletí* nestačily na pokrytí jejich nákladného životního stylu. V roce 1924 se rozhodli odstěhovat do Evropy v naději, že život tam bude levnější. V Paříži se stýkali s dalšími americkými expatrioty jako Ernestem Hemingwayem, Gertrudou Steinovou, Ezrou Poundem a dalšími. Ve 20. letech Fitzgerald vydal desítky povídek a také svůj snad nejznámější román *Velký Gatsby*, který je působivým obrazem tehdejší společnosti plné velkých společenských událostí, alkoholu, falešných přátel a touhy po naplnění amerického snu. Ani tento román ale nepřinesl finanční zajištění. Rodina za rok utratila i trojnásobek toho, co Fitzgerald reálně vydělal.

POVÍDKA

PODIVUHODNÝ PŘÍPAD BENJAMINA BUTTONA

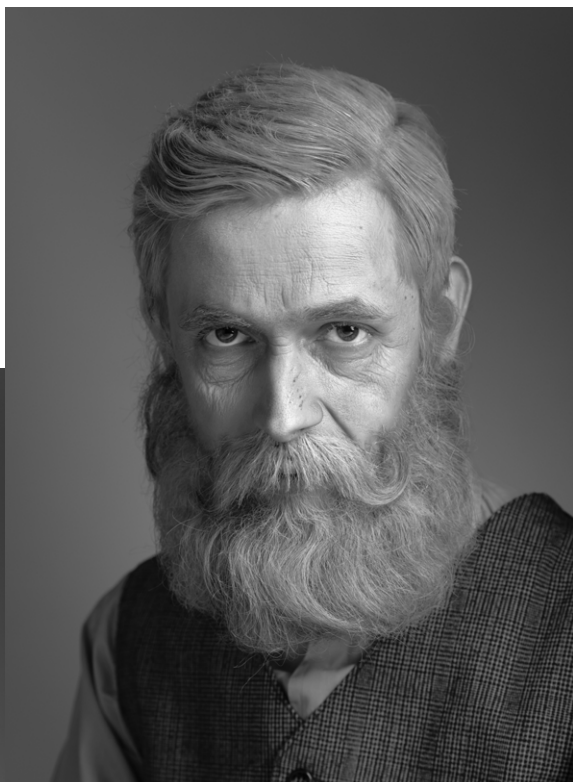
„JE ŠKODA, ŽE NEJLEPŠÍ ČÁST ŽIVOTA PŘIJDE NA ZAČÁTKU A NEJHORŠÍ NA KONCI,“ ŘEKL SPISOVATEL MARK TWAIN. PRÁVĚ TENTO VÝROK INSPIROVAL FRANCISE SCOTTA FITZGERALDA K NAPSÁNÍ *PODIVUHODNÉHO PŘÍPADU BENJAMINA BUTTONA*. POVÍDKA NEJPRVE VYŠLA V ČASOPISE *COLLIER'S MAGAZINE* V ROCE 1922 A POZDĚJI BYLA ZAŘAZENA DO JEHO SBÍRKY *POVÍDKY JAZZOVÉHO VĚKU*.

Fitzgerald v tomto groteskním příběhu obrací běžné vnímání času a životního cyklu naruby. Namísto klasického vývoje od narození k dospělosti a nakonec ke stáří sledujeme příběh muže, který se narodí jako starý a postupně mládne. Toto převrácení časového řádu poukazuje na to, jak silným způsobem se společnost řídí věkem a jak pevně jsou zakořeněné představy o tom, co by měl člověk v jednotlivých fázích života prožívat. Jakékoli vybočení z tohoto řádu může vést k sociálnímu vyloučení. Benjaminův neobvyklý osud odráží, jak jsou společenské konvence spojené s věkem často uměle vytvořené.





→ Vojtěch Franců jako Benjamin Button;
FOTO: Patrik Borecký



MODERNÍ ZPRACOVÁNÍ POVÍDKY

2002

Spisovatel Gabriel Brownstein napsal knihu *Curious Case of Benjamin Button, Apt. 3w*, v níž jeden z obyvatelů manhattanského činžáku mládne.

2008

Režisér David Fincher natočil stejnojmenný film s Bradem Pittem a Cate Blanchett v hlavních rolích.

2019

Pro londýnský Southwark Playhouse vznikl stejnojmenný muzikál v režii Jethra Comptona s hudbou a písňovými texty Darrena Clarka. V roce 2024 se muzikál přesunul na West End.

JAK NÁS VĚK DEFINUJE?

KOLIKRÁT JSTE V ŽIVOTĚ SLYŠELI „NA TO JSI JEŠTĚ MOC MLADÝ!“ NEBO „V TOMHLE VĚKU UŽ BYS MĚL ZPOMALIT“? PŘEMÝŠLELI JSTE NĚKDY, PROČ POVAŽUJEME URČITÉ SCHOPNOSTI, VLASTNOSTI NEBO ZKUŠENOSTI ZA „PŘIMĚŘENÉ VĚKU“?

AGEISMUS

Ageismus, tedy věková diskriminace, je forma uvažování založená na přesvědčení, že věk může sloužit jako dostatečně vypovídající charakteristika člověka. Tento termín poprvé použil v roce 1969 americký psychiatr a gerontolog Robert Butler, když popisoval negativní postoje vůči starším lidem. Dnes už víme, že ageismus se neomezuje jen na seniory, ale týká se i mladých, kterým je upírána kompetence, nebo lidí ve středním věku, na něž je vyvíjen tlak, aby měli stabilní kariéru, děti a finanční jistotu, protože se to v jejich věku „očekává“.

MEZIGENERAČNÍ BARIÉRY

Lidé se přirozeně zařazují do různých sociálních skupin – ne proto, aby diskriminovali ostatní, ale protože svou identitu nejlépe formují v porovnání s druhými. Věkové kategorie nejsou výjimkou. Navozují pocit sounáležitosti, zároveň však vedou k neviditelným bojům mezi generacemi. Každá věková skupina si chce udržet co nejvyšší společenský status, a tím posiluje stereotypy o těch ostatních. Mladí jsou často považováni za nezodpovědné, lidé ve středním věku za přetížené povinnostmi a starší generace za méně výkonné. Srovnávání věkových skupin vytváří hierarchii, která podvědomě ovlivňuje naše očekávání a chování vůči druhým. Ve skutečnosti je však každý člověk jedinečný a život nelze rozdělit do předem daných etap. Předsudky nás nejen svazují, ale také prohlubují zbytečné propasti mezi generacemi.

POZITIVNÍ DISKRIMINACE

Ageismus se někdy skrývá i za zdánlivě laskavým přístupem. Starším lidem se často říká, že by už neměli pracovat, protože si „zaslouží odpočinek“, i když by sami rádi byli aktivní. Mladým se zase může dostávat pochvaly za to, že jsou „překvapivě“ zodpovědní nebo schopní, což však odráží nízká očekávání, která vůči nim společnost běžně má. Takové předsudky mohou být dobře myšlené, nicméně stále posilují stereotypy o tom, co je v určitém věku „správné“ a co ne.

TEST: JSTE AGEISTA?

VĚK JE JEN ČÍSLO... NEBO NE? ODPOVĚZTE NA NÁSLEDUJÍCÍCH 8 OTÁZEK A ZJISTĚTE, NAKOLIK VÁS OVLIVŇUJÍ PŘEDSUDBKY SPOJENÉ S DATEM NAROZENÍ. ZA KAŽDOU ODPOVĚĎ SI PŘIPOČTĚTE BODY A NA KONCI ZJISTĚTE VÝSLEDEK.

1. PŘEDSTAVTE SI, ŽE REŽISÉREM INSCENACE JE DVACETILETÝ STUDENT. JAK BYSTE TO VNÍMALI?

- Proč ne, posoudím to podle odvedené práce. (0 bodů)
- Možná by bylo lepší, kdyby měl víc zkušeností, ale dám mu šanci. (1 bod)
- Takový člověk nemůže mít dostatečnou vizi a zkušenosti. (2 body)

2. KDYŽ VIDÍTE STARŠÍHO HERCE ČI STARŠÍ HEREČKU, JAK NA JEVIŠTI BĚHÁ A SKÁČE, NAPADNE VÁS, ŽE NA TO UŽ „NEMÁ VĚK“?

- Pokud to zvládne, proč ne? (0 bodů)
- Trochu mě to zarazí, ale spíše příjemně překvapí. (1 bod)
- Ano, fyzicky náročnější role patří mladším. (2 body)

3. CO SI POMYSLÍTE O MLADÉ ŽENĚ, KTERÁ MÁ ŠEDIVÉ VLASY?

- Věk a vzhled nejsou vždy propojené, každý je jedinečný. (0 bodů)
- Trochu mě to překvapí, ale nevadí mi to. (1 bod)
- Měla by se svým vzhledem něco udělat, aby vypadala mladší. (2 body)

4. DVACETILETÝ PÁR PLÁNUJE RODINU. JAKÝ JE NA TO VÁŠ NÁZOR?

- Pokud se na to cítí, nevidím důvod, proč by neměli mít děti. (0 bodů)
- Je to trochu brzo, ale pokud jsou zodpovědní, může to fungovat. (1 bod)
- Jsou moc mladí, nejdřív by si měli užít život a získat zkušenosti. (2 body)

5. STŘEDNÍ VĚK JE VRCHOL PRODUKTIVITY – KDO DO TÉ DOBY NIC NEDOKÁZAL, UŽ TO NESTIHNE.

- Nesouhlasím, úspěch může přijít kdykoli. (0 bodů)
- Je pravda, že v tomto věku lidé často dosahují kariérních vrcholů. (1 bod)
- Ano, po padesátce už je těžké začít znovu. (2 body)

6. CO VÁS NAPADNE, KDYŽ POTKÁTE ČLOVĚKA, KTERÝ VE VĚKU 70 LET ZAČAL STUDOVAT NA UNIVERZITĚ?

- Obdivuji jeho/její touhu po vzdělání. (0 bodů)
- Překvapí mě to, ale považuji to za pozitivní. (1 bod)
- Myslím si, že v tomto věku je to zbytečné. (2 body)

7. POKUD BY VÁM DVANÁCTILETÉ DÍTĚ DALO OPRAVDU CHYTROU RADU, POSLECHLI BYSTE JEJ?

- Ano, někdy děti vidí věci jasněji než dospělí. (0 bodů)
- Překvapilo by mě to, ale třeba by na tom něco bylo. (1 bod)
- Nejspíš bych ho nebral/a vážně, děti nemají dostatek zkušeností. (2 body)

8. VAŠIM NADRŽÍZENÝM SE STANE O PATNÁCT LET MLADŠÍ ČLOVĚK, JAKÁ JE VAŠE REAKCE?

- Je mi to jedno, důležité jsou schopnosti, ne věk. (0 bodů)
- Musel/a bych si na to zvyknout, ale asi bych se s tím smířil/a. (1 bod)
- Necítil/a bych se dobře, vedení by měl zastávat někdo zkušenější. (2 body)

VÝSLEDKY

0–5 BODŮ:

OTEVŘENÁ MYSL BEZ PŘEDSUDKŮ

Gratulujeme! Vnímáte lidi podle jejich schopností, energie a přístupu k životu, ne podle čísla v občance. Svět je podle vás plný možností v každém věku, nezáleží vám na tom, jestli je člověk mladý nebo starý – důležité je, co dokáže.

6–10 BODŮ:

OBČAS PODLEHNETE STEREOTYPŮM

Snažíte se být otevření, ale věk pro vás občas hraje roli. Přesto si uvědomujete, že každý má jiný životní rytmus, a jste ochotni přehodnocovat své postoje. Možná inscenace *Podivuhodný případ Benjamina Buttona* ukáže nové perspektivy i vám.

11–16 BODŮ:

VĚK PODLE VÁS URČUJE SCHOPNOSTI

Věk je pro vás důležitým faktorem při posuzování lidí. Předpokládáte, že mladí jsou méně zkušení a starší méně výkonní. Možná je čas se zamyslet – divadlo i život jsou plné výjimek, které dokazují opak. Co kdybyste se na věk podívali jinýma očima? Benjamin Button by vám mohl vyprávět!

„FRANCIS SCOTT FITZGERALD VYBUDOVAL ZÁKLADY, JÁ NAHAZOVAL OMÍTKU.“

ROZHOVOR S AUTOREM ADAPTACE
DAVIDEM KOŠŤÁKEM, ZPOVÍDÁ LENKA
VEVERKOVÁ

Davidu Košťákovi se v *Podivuhodném případě Benjamina Buttona* podařilo naplno využít potenciálu předlohy. Otevřel a rozvinul témata, která původní text už obsahoval, ale Fitzgerald ani autoři ostatních adaptací je nejspíš nepovažovali za tak palčivá. Přitom právě očekávání, jež na nás společnost klade, a s tím související nároky na jedince dávají příběhu nový, aktuální rozměr. Košťák se nebojí otevřeně řešit otázky společenských norem (např. kdy odejít do důchodu) nebo genderových stereotypů (např. tlak na ženy, kdy mít dítě), nicméně nečiní tak agitačně. Jeho text je poetický, lyrický, plný metafor a jemné ironie, inspirovaný epickým divadlem Bertolta Brechta, což vytváří živý dialog s publikem. Tato adaptace pro mě není pouhou reinterpretací příběhu o neobvyklém stárnutí, ale silným celospolečenským komentářem, který odhaluje a zpochybňuje předsudky a stereotypy naší doby. V rozhovoru, v němž Davidovi tykám, protože jsme kamarádi a spolužáci z DAMU, se ho ptám, proč se inspiroval životem F. Scotta Fitzgeralda, na spolupráci s režisérem Petrem Haškem i osobní zkušenosti s ageismem.

Podivuhodný případ Benjamina Buttona je groteskní povídka o přibližně třiceti stránkách, která se tématem ageismu explicitně nezabývá. Proč tě zrovna tahle předloha inspirovala k zamyšlení, nakolik věk určuje naši identitu ve společnosti?

Jako dramatik se vždy snažím, aby mé texty měly jasné téma. I když se jedná o adaptace. Tak jsem tedy vzal povídku pod lupou a začal jsem skrze ni zvěšňovat téma, na které v tom textu bylo již naklíčeno. Benjamin je dítě, které se narodilo do starého těla. A jeho duševní věk je v rozporu s tím fyzickým po téměř celý jeho život. Je to tedy skvělá hyperbola k tomu otevřít téma, jaké hranice nám společnost v souvislosti s naším věkem nastavuje. Každý teenager zná pocit, že ho ostatní neberou dostatečně vážně. Jenomže tenhle pocit zažívají i senioři. A mně přijde podstatné tyto dvě zkušenosti, tyto dvě perspektivy postavit vedle sebe, přeskakovat generační propasti a přibližovat jejich vzdálenosti.

Vedle Benjamina je ve tvé adaptaci ústřední postavou i Kateřina. Ovlivnila tě v uvažování o této postavě filmová verze, v níž je milostná linka mnohem důležitější než v původní povídce?

Já se přiznám, že mi filmová verze není úplně blížká. Ale základní motiv míjení těch dvou milenců mi přišel důležitý a zaujal mě k prozkoumání. Zároveň pokud má

adaptace promlouvá o diktátu věku, mám pocit, že ženy čelí očekávání společnosti, které se mužům i z biologického hlediska odpošťí. A i k tomu jsem se chtěl vyjádřit. Navíc mám ženské postavy moc rád a bylo by mi líto, kdyby v mé adaptaci neměly možnost promluvit a vyjádřit se i ke své zkušenosti. Rád ve svých textech dávám hlas těm, kteří občas nejsou slyšet tolik, jak by měli být. A tak, Kateřino, mluv! Ať i muži občas šoupu nohama!

Z jakého důvodu ses při psaní adaptace inspiroval životem F. Scotta Fitzgeralda?

Chtěl jsem si Franciška (tak familiárně jsem mu začal říkat) usmířit. Začal jsem se mu v té povídce chovat jako doma. Bylo mi v ní až moc hezky a hrozilo, že mu ji zrekonstruuji k nepoznání. A když už to tak bylo, rozhodl jsem se to zabydlet impulsy z jeho života. Ty jsou z textu někdy více, někdy méně zřejmé. Ale patří tam. Udržuje to rovnováhu v křehkém ekosystému fikčního světa, jemuž Francis Scott Fitzgerald vybudoval základy a já nahazoval omítku.

Není to poprvé, co spolupracuješ s režisérem Petrem Haškem. Víš, co má rád a jak tvoří. Projevilo se to při psaní této adaptace? Přizpůsobil ses jeho režijnímu stylu, šel jsi mu trochu na ruku?

Psát pro Petra Haška je pro mě snad to nej-svobodnější psaní. Známe se dlouho a on zná můj autorský styl. Když mě oslovil, abych Benjamina Buttona adaptoval, věděl jsem, že mohu psát, jak je mi nejvlastnější. Obecně už se jako autor zdráhám kompromisů – nejsem ješita, o svých textech vedu dialog a rád je upravuji, ale nesmím se v tom zaprodávat. Z textů, z nichž jsem se v zájmu zalíbit se někomu vyvlastnil, se nakonec staly pustiny.

Do textu jsi přímo přede-psal písně, proč jsou pro tebe důležité?

Do scénáře jsem pro pěvecký čtyřtět (barbershop) přede-psal primárně současné songy. Přišlo mi důležité mít formu spjatou s určitou nostalgií staré doby s ryze moderním obsahem. Vytváří to jistý anachronismus, který s příběhem Benjamina Buttona souvisí. Chtěl jsem to podpořit i prostředky, jež s námi často komunikují v iracionální rovině, tedy hudbou.

Ve svých třiatřiceti ses stal uměleckým šéfem Malého divadla a dlouhodobě působíš jako dramaturg. Narazil jsi někdy na situace, kdy tvůj věk ovlivnil, jak tě někteří spolupracovníci vnímali?

V minulosti více než nyní. A často. Zvláště ve spolupráci s životně i profesně zkušenějšími kolegy. Dřív se mi to, že „tomu ještě nemohu rozumět“, vracelo častěji. Trošku se mi po tom stýská, protože absence těchto nářeků zvyšuje číslci mého vnitřně nastaveného věku. Paradoxně v úloze uměleckého šéfa už to od spolupracovníků nevnímám vůbec. Avšak téma je to pořád. Ted' jsem ale ageistou sám sobě.

BARBERSHOP KVARTET – HUDBA Z HOLIČSTVÍ

Hudební styl charakteristický čtyřhlasým a cappella zpěvem (bez doprovodu hudebních nástrojů) patří k výrazným hudebním tradicím americké kultury. Skládá se ze čtyř vokálních partů: lead, tenor, baryton a bas, které se prolínají a společně formují bohaté harmonie. Typický je především tzv. ringing chord – akord, který při dokonalém sladění hlasů vytváří zvonivý tón.

Kořeny tohoto hudebního stylu sahají do 19. století a jsou spjaty s pánskými holičstvími (barbershopy), kde se muži scházeli nejen kvůli péči o zevnějšek, ale také aby debatovali o životě a politice. Byla to živá komunitní centra, kde se přirozeně prolínaly různé kulturní vlivy, a hudba zde hrála významnou roli. A v tomto neformálním prostředí začali holiči i zákazníci spontánně zpívat, přičemž se mísily afroamerické hudební vlivy s evropskými harmonickými postupy.

Barbershop kvartety si zakládají na jednotném stylu oblékání. Klasický oděv zahrnuje vestu, slamáček a návleky na boty (spats, česky také psí dečky), často je doplněn motýlkem a rukávovými podvazky. Ve 20. století se barbershop zpěv stal součástí americké hudební scény a skupiny jako Buffalo Bills či The Mills Brothers si získaly širokou popularitu. V roce 1938 byla založena organizace Barbershop Harmony Society, která tuto tradici dodnes udržuje.

PLAYLIST

1. The Beach Boys: God Only Knows
2. The Chordettes: Lollipop
3. Gary Jules: Mad World
4. Larry Chance & The Earls: Never
5. Pixies: Where Is My Mind
6. Rihanna: Umbrella
7. Jennifer Lopez: Let's Get Loud
8. Buddy Holly: Everyday
9. Nina Simone: Sinnerman
10. Bee Gees: I Started a Joke
11. Eurythmics: Sweet Dreams (Are Made Of This)
12. The Boomtown Rats: I Don't Like Mondays
13. Vera Lynn: We'll Meet Again

ODKAZ
NA SPOTIFY



TVŮRCI

PETR HAŠEK

Absolvent režie na KALD DAMU. Jako umělecký vedoucí, režisér a zakladatel souboru Geisslers Hofcomoedianten je tvůrcem jejich nezaměnitelného nově-barokního divadelního stylu. Pro tento kritikou i diváky ceněný nezávislý divadelní soubor se stálou pražskou scénou v Divadle VILA Štvanice v jeho režii vzniklo již přes 40 inscenací (*Dvě komedie v komedii, Magdaléna lascivní a kajfjčná, Římská Lukrécie, Pudl a pudr, 27, Simply Simplicius* a další). Jako režisér hostoval v řadě českých divadel (pražské Divadlo Letí, Minor, Palác Akropolis, Jihočeské divadlo, kladenské Divadlo Lampion, královéhradecký DRAK, Hausopera Brno, Moravské divadlo Olomouc a další). V roce 2013 se stal kmenovým režisérem Malého divadla Jihočeského divadla v Českých Budějovicích a v letech 2014 až 2024 byl jeho uměleckým šéfem. V současné době stále více inklinuje k formátu hudebního divadla (autorský muzikál *Kronikáři*, Mozartova *Kouzelná flétna*, původní opera *Pinocchio* apod.). Mimo svoji režijní činnost působí i jako lektor hereckých kurzů v Čechách i zahraničí (pro Městská divadla pražská vede již přes deset let každoměsíční Herecký kurz pro neherce). Od roku 2017 je také programovým ředitelem multižánrového festivalu THEATRUM KUKS.

DAVID KOŠŤÁK

Je absolventem oboru Teorie a kritika na pražské DAMU. V současné chvíli je uměleckým šéfem Malého divadla v Českých Budějovicích a dramaturgem Divadla Letí. K vlastní dramatické tvorbě inklinoval již během studií, ale debutoval v roce 2013, kdy Letí uvedlo jeho krátkou hru *Fresh Love*. Už v té předeseílá téma, k němuž se ve své tvorbě vrací nejčastěji – zodpovědnost člověka v rovině mezilidských vztahů, ale i za podobu současného světa. Ve svých hrách pracuje s výraznou metaforou a prvky magického realismu, které často uvádějí do chodu veškeré dění. Jeho žánrově rozpětí je poměrně pestré. Mezi jeho hrami jsou k nalezení post-dramatické texty (*Taxistyx*,

Srdce patří za mřížemi, Trójanky), komorní vztahová dramata (*Nad rozlitou Mléčnou dráhou, Konec vlaštovčí sezóny*), hry pro mládež (*Jak se směje zubatá, Lajka vzhůru letí, Tahle země není pro mladý, Rychlý jako Pírko*) až přes literární adaptace (*Pod sněhem, Válka s mlouky, Oblomov, Tulák po hvězdách, Jak nakrmit diktátora*). Pravidelně píše původní hry a četbu pro Český rozhlas, pro Radio Wave napsal podcastový seriál *Odcizení* a je autorem několika knih pro děti (*Když se klíčovou dírkou rozlije tma, Mariana a rozteklý kopeček a Babka z domku na kuří nožce*). Do této chvíle se dočkal tří uvedení v zahraničí: *Ptačí žena* (katalánská Sala Beckett), *Lajka* (Rumunsko), *Nad rozlitou Mléčnou dráhou* (Itálie).

LENKA VEVERKOVÁ

Vystudovala DAMU, Katedru teorie a kritiky. Působí jako slovesná dramaturgyně Českého rozhlasu, podílí se na přípravě rozhlasových her a čteb na pokračování pro dospělé i děti. Dramaturgicky stojí za vítěznými tituly různých ročníků Prix Bohemia Radio v kategorii Drama (*Proč je nebe tak daleko, Hoří, Širší než nebe, Krásný mladý obludy...*). Je dramaturgyní podcastů *Lyžák*, *Odcizení* a *Hackerka* a autorkou rozhlasových dramatisací knih *Spalovač mrtvol*, *Už zase skáču přes kaluže*, *Hlavní přelíčení* a *Pan Theodor Mundstock*. Napsala scénář k novocirkusové inscenaci *Národní sbírka zlovyků* (režie Tomáš Dianiška) a divadelní adaptaci knihy Irvina Welshe *Noční můry s čápem marabu* (režie Tomáš Ráliš). Je spoluautorkou audioseriálu *Sněženky a gangsteři* (režie Tomáš Dianiška) a divadelních her *Noc zlomených nehtů* (režie Tomáš Dianiška) a *Příliš krátká telomera* (režie Jan Mikulášek). Od září 2025 bude dramaturgyní Městských divadel pražských.

JITKA NEJEDLÁ

Absolventka Katedry alternativního a loutkového divadla na pražské DAMU – divadelní scénografie. Kostýmní výtvarnice, scénografka a ilustrátorka, je kmenovou výtvarnicí Geisslers Hofcomoedianten. Dále hostuje i v jiných českých divadlech, zejména v Jihočeském divadle (kostýmy pro *Barona Prášila* a *Ztracený svět* na otáčivém hledišti či operu *Pinocchio* a muzikál *Kronikáři* nebo výprava pro inscenaci *Karel – táta vlasti*), v Divadle Hyberniana (např. výprava k inscenaci *Otec v šestinedělí*, *Rybova mše*), v Moravském divadle Olomouc (muzikál *Donaha!*), v Divadle Lampion

a dalších. Její divadelní tvorbu charakterizuje hravost a vtip a zároveň stylový minimalismus. Kromě ryze divadelní tvorby se věnuje volné ilustraci a akvarelovým malbám. Je lektorkou akvarelových kurzů v Praze i v jiných městech nebo výtvarných a scénografických workshopů na divadelních festivalech. Divadelní scénografii učila i na SUPŠ sv. Anežky České v Českém Krumlově. V Chyňavě vede výtvarné kurzy pro děti i dospělé pod hlavičkou Ateliér Chyňava.

DAVID HLAVÁČ

Skladatel, hudební producent a klávesista. Vystudoval skladbu a dirigování na Konzervatoři Jaroslava Ježka. V roce 2008 založil s Jakubem Folvarčným kapelu Střídmi klusáci v kulisách višňi, která kombinuje autorské písně, slam poetry, stand-up a improvizaci. Skládá hudbu pro filmy, seriály a dokumenty. Významnou součástí jeho práce je songwriting a hudební produkce. Výsadní postavení má spoluautorství s Bářou Polákovou, s níž spolupracuje prakticky na všech písních, a to jak textově, tak hudebně. Spolu s ní a J. P. Muchowem je za píseň *Nafrněná držitel* Ceny Anděl. Složil hudbu k celovečerním filmům *Vandráci na ostrově lídojedů*, *Instalatér z Tuchlovic*, seriálům *Metanol*, *Studna*, dokumentům *13 minut a Zvon zvonů*. Od roku 2007 vytvořil přes 40 divadelních hudeb pro české i zahraniční divadelní scény, namátkou *Horri-Bili-Cibri-Fax*, *Pudl a pudr aneb Fantastické počátky barokního divadla v Čechách* (Geisslers Hofcomoedianten); *Valérie a týden divů* (Nová scéna ND); *Vlastenci* (ND Brno); *Její pastorkyňa*, *Hana* (Klicperovo divadlo); *Médea* (Národní divadlo moravskoslezské), *We come from far far away* (Nie theatre).

KAMILA MOTTLOVÁ

Vystudovala pražskou HAMU, obor choreografie. Jako tanečnice vystupovala například v Tel Avivu, Jeruzalémě, Štrasburku nebo před Otáčivým hledištěm v Českém Krumlově, spolupracovala s festivaly ProART, Tanec Praha nebo souborem 420PEOPLE. Jako choreografka pravidelně spolupracuje se soubory Geisslers Hofcomoedianten, Tygr v tísní nebo s Jihočeským divadlem. Jako asistentka režie spolupracovala s Petrem Haškem, Viliamem Dočolomanským, Petrem Formanem nebo Jankem Lesákem.

HERCI

DANA BATULKOVÁ

V Městských divadlech pražských je od roku 1997. K divadlu ji přivedla spolupráce s recitačním studiem Violy. Na DAMU absolvovala roli Jill ve hře *I motýli jsou volní*. Poté prošla oblastními scénami v Kladně a Mladé Boleslavi. Od roku 1983 spolupracovala s Volným spojením režisérů na různých divadelních projektech, především v Divadle v Řeznické. Odtud vedla její cesta v roce 1997 do divadla Komédie, kde zažila pět šťastných tvůrčích let pod vedením režisérů Jana Nebeského a Michala Dočekala. Po Dočekalově odchodu do Národního divadla hrála pod vedením Zdenka Potužila a poté Tomáše Svobody v divadle Rokoko a zároveň hostovala na dalších scénách. Dáváci ji dobře znají z filmu a televize. Popularitu jí přinesly televizní seriály *Redakce*, *Náměstíčko*, *Horákovi*, *Hraběnky*, *Comeback* nebo *Slunečná*. Mezi její aktuální role na jevištích Městských divadel pražských patří Marjory/Mallory v *Tekoucích píscích* režisérky Viktorie Čermákové či Hospodská v *Sousedovi* v režii Michala Dočekala.

HANUŠ BOR

V Městských divadlech pražských je od roku 2007. První herecké zkušenosti získal na přelomu 50. a 60. let jako dětská filmová hvězda. Hlavní roli hrál v Brynychově filmu *Žižkovská romance*, objevil se v Zemanově fantastickém filmu *Ukradená vzducholod'* a v mnoha dětských rolích na několika pražských divadelních scénách včetně Městských divadel pražských. Vystudoval herectví na DAMU a poté nastoupil do angažmá v libereckém Divadle F. X. Šaldy, kde hrál v inscenacích jako *Amadeus*, *Jak se vám líbí*, *Peer Gynt*, *Proces* nebo *Salome*. V 90. letech působil několik let v Divadle Labyrint a po jeho zrušení nastoupil do Divadla Na Fidlovačce, při tom hostoval v dalších pražských i mimopražských divadlech (Činoherní klub, Dejvické divadlo, Plzeň, Cheb). V rámci Letních shakespearových slavností se objevil v inscenaci *Macbeth a Hamlet* a stále hraje

Veselé paničky windsorské. Na filmovém plátně jej diváci mohli vidět v Kachyňovské snímku *Hanele*, ve *Šťěstí Bohdana Slámy* nebo zahraničním hororu *Kletba bratří Grimmů*. Účinkuje i v televizních seriálech (*Černí andělé*, *Místo nahoře*, *Kriminálka Anděl*, *Vyprávěj*, *Ordinace v růžové zahradě* ad.). Hostuje ve *Virole*, v Národním divadle, v A studiu Rubín. Často spolupracuje s rozhlasem a natáčí audioknihy. Několik let působil jako pedagog na DAMU a na Mezinárodní konzervatoři Praha. Občas píše nebo překládá písňové texty k divadelním inscenacím. Na jevištích Městských divadel pražských jej diváci mohou vidět např. v inscenacích *Zítřka swing bude znítí všude* Ondřeje Havelky, *Petr Pan* Davida Drábka nebo *Geniální přítelkyně* v režii Mariána Amslera.

TOMÁŠ DALECKÝ

Absolvoval Katedru činoherního divadla DAMU. Ještě jako student gymnázia působil v Městském divadle Brno, kde si zahrál v inscenacích *Zamilovaný Shakespeare*, *Bítls*, *Ostrov pokladů*, *Donaha!*, *Romeo a Julie* ad. V Divadle DISK účinkoval např. v inscenacích *Perplex*, *Žebrácká opera* aneb *Kauza vyližmetr* nebo *U Hitlerů v kuchyni*, hlavní roli měl v inscenaci *Sestra* podle románu Jáchyma Topola. Diváci jej mohou znát ze seriálů *Osada* a *TBH* nebo z filmů *Smečka*, *Střídavka*, *Uzly a pomeranče*. Je členem kapely Panracek. Skládá hudbu k divadelním inscenacím, např. *Perplex* a *Chladné dítě* (DISK), *Den opričníka* (Divadlo DPM), *Pan Polštář* (MDP), *Vyhubyt* (Klicperovo divadlo), *Noční můry s čápem marabu* (MeetFactory). Od sezony 2024/2025 je členem souboru Městských divadel pražských, kde hraje v inscenacích *Pan Polštář* v režii Tomáše Ráliše či *Kniha nocí* ukrajinského režiséra Vlada Troitského.

VOJTĚCH FRANCU

Společně s Gymnáziem v Turnově studoval hudebně-dramatický obor na Konzervatoři Brno a v současné době je studentem herectví na pražské DAMU. Je členem souboru Geisslers Hofcomoedianten a hraje v inscenacích *Horri-Bili-Cribri-Fax*, *Pudlapudra* aneb *Fantastické počátky barokního divadla v Čechách*, *Simply Simplicius* aneb *Svatá prostoto!* (všechny v režii Petra Haška) či *Tanec smrti* (režie Michaela Váňová). Jako host působí v Divadle Viola, divadelním spolku JEDL, Divadle F. X. Šaldy v Liberci a ve Verichově vile. Herecky se podílel na několika

televizních a filmových projektech (*TBH*, *Ozdnak Vysočina*, *Iveta*, *Případ tanečnice* a další). Za titulní roli v inscenaci *Simply Simplicius* získal v roce 2023 užší nominaci na Cenu Thálie. Jeho hra *Alchymisté* byla nominována do finále Ceny Evalda Schorma za rok 2023. Od září 2025 bude členem hereckého souboru Městských divadel pražských, kde ztvárňuje hlavní roli v inscenaci *Orlando* (režie Marián Amsler).

RADIM KALVODA

Studoval na brněnské konzervatoři a pokračoval studiem na DAMU. S přáteli založil Divadelní sdružení CD 94. Jejich první inscenací byla *Cesta kolem světa* a po ní následovaly další: *V zajetí filmu*, *Tři mušketýři* či *Prokletí rodu Baskervillů*. Zajímavou zkušeností, která navázala na práci CD 94, byla účast v mezinárodním projektu *Jeppe z vršky*, kterou v Dánsku realizoval Petr Svojtka. Pohostinsky účinkoval v inscenacích Národního divadla, Divadla Ta Fantastika nebo Letních shakespearovských slavností. V Městských divadlech pražských hraje od roku 2007, poprvé se zde představil rolí v *Monty Pythonově létajícím kabaretu*, což mu vyneslo stálé angažmá. Během něj se mu postupně narodily čtyři děti. Výrazné role měl například v inscenacích *Bedřich Smetana: The Greatest Hits* režiséra Petra Svojtky, *Husitské trilogie* v režii Lukáše Brutovského či *Posedlost* v režii Jakuba Šmída, aktuálně jej diváci mohou vidět např. v inscenacích *Petr Pan* či *Revizor* (režie David Drábek), *Proměna* (režie Ivan Uryvskij) nebo *Pan Polštář* (režie Tomáš Ráliš).

BLANKA VÁVROVÁ

Filmová maskérka a příležitostná herečka, původním povoláním kadeřnice. Své první herecké zkušenosti získala v divadle D21, posléze se stala členkou divadelního souboru Geisslers Hofcomoedianten, kde hrála v inscenacích *Láska ke třem pomerančům*, *Don Juan* aneb *Strašlivé hodování*, *Ambrosia*, *Lakomeca* dalších. Několik let pracovala jako maskérka ve Švandově divadle, nyní je téměř deset let filmovou maskérkou. Pracuje na českých i zahraničních filmech a seriálech, např. *Úsvit*, *Dcera národa*, *Zrádci*, *Stínohra*, *Přání k narozeninám*, *Příliš osobní známost*, *To se vysvětlí*, *soudruzi!*, *My děti ze stanice Zoo*, *Barcarole* a mnohé další.

DAVID KOŠŤÁK PODLE FRANCISE SCOTTA FITZGERALDA
PODIVUHODNÝ PŘÍPAD BENJAMINA BUTTONA

PREMIÉRA 22. 3. 2025 V DIVADLE ROKOKO

Osmá premiéra sezony 2024/25.

Program k inscenaci vydávají Městská divadla pražská.

Ředitel Daniel Příbyl.

Umělecký šéf Michal Dočekal.

Zřizovatelem je Magistrát hlavního města Prahy.

Program připravila Lenka Veverková.

Grafická úprava Jan Pekárek.

Skladby Lollipop, Sinner Man a Umbrella užity s laskavým svolením
Warner Chappell Music s. r. o. CZ.

Skladby Every Day a Umbrella užity s laskavým svolením
Schubert Music Publishing, s. r. o.

„Mad World“

Written by Roland Orzabal

Published by Roland Orzabal Limited / IDM Music d. o. o.

S laskavým svolením A-tempo Verlag, spol. s. r. o.

Ostatní hudební díla užita na základě licence OSA.

Nositele autorských práv k divadelní adaptaci zastupuje Dilia,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.,
Krátkého 143/1, Praha 9.

NESPLŇUJI OČEKÁVÁNÍ.



bnt attorneys
in CEE

ROKOKO
MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ
ABC/MEDIE